

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. (2541). *กระบวนการยุติธรรมบนเส้นทางของการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยชน.
- _____. (2544). *ยุทธศาสตร์การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย*. กรุงเทพฯ: เดือนตุลา.
- คณะกรรมการการการบริหารและการยุติธรรม วุฒิสภา. (2541). *การจัดองค์กรในการบริหารงานยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*. รายงานการสัมมนาทางวิชาการ วันที่ 23 มีนาคม 2541. กรุงเทพฯ: รัฐสภา.
- คณะกรรมการพัฒนาระบบงานตำรวจ. (2550). *ข้อเสนอเบื้องต้นในการพัฒนาระบบงานตำรวจ*. เอกสารชุดความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาระบบงานตำรวจ ลำดับที่ 1. กรุงเทพฯ: กระทรวงยุติธรรม.
- _____. (2550). *ตำรวจกับความคาดหวังของสังคมไทย*. การสัมมนาทางวิชาการ วันที่ 18 มกราคม 2550 ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล. เอกสารชุดความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาระบบงานตำรวจ ลำดับที่ 2. กรุงเทพฯ: กระทรวงยุติธรรม.
- _____. (2550). *ปฏิรูปตำรวจ ประชาชนได้อะไร*. การสัมมนาทางวิชาการ วันที่ 16 พฤษภาคม 2550 ณ โรงแรมอมารี วอเตอร์เกต. เอกสารชุดความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาระบบงานตำรวจ ลำดับที่ 3. กรุงเทพฯ: กระทรวงยุติธรรม.
- ชาย เสวีกุล. (2517). *อาชญวิทยาและทัณฑวิทยา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิราภรณ์ สว่างเนตร. (2544). *ทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์*. นครปฐม: ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณรงค์ มหานนท์. (2525). *หน้าที่และความรับผิดชอบในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจ*. เอกสารประกอบคำบรรยายนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 4.
- ดิน ปรัชญพฤทธิ. (2531). *การบริหารการพัฒนา ความหมาย เนื้อหาและปัญหา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ธงชัย สันติวงษ์. (2535). **องค์การและการบริหาร การศึกษาการจัดการแผนใหม่** (พิมพ์ครั้งที่ 7).
กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธรรมศักดิ์ วิชารยะ. (2539). **ระบบงานตำรวจและการบริหารงานบุคคลของตำรวจ**. ในการ
บริหารงานยุติธรรม (เล่มที่ 1, พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นันทวัฒน์ บรรمانันท์ และ แก้วคำ ไกรสรพงษ์. (2544). **การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการบริหาร
จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพฯ: เดือนตุลา.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2542). **บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของ
ข้าราชการตำรวจ**. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องบทบาทของตำรวจในการอำนวย
ความยุติธรรมแก่ประชาชน ตามแนวทางรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540
วันที่ 11 มีนาคม 2542. กรุงเทพฯ: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.
- _____. (2542). **รัฐธรรมนูญน่ารู้**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ประเวศ วะสี. (2541). “ประชาชนพึงคาดหวังอะไรจากกระบวนการยุติธรรม”. ใน กิตติพงษ์
กิตติรักษ์. (บรรณาธิการ). **ทิศทางการกระบวนการยุติธรรมไทยในศตวรรษใหม่**.
(หน้า 8-17). กรุงเทพฯ: ดีไซน์.
- ประเสริฐ เมฆมณี. (2523). **ตำรวจและกระบวนการยุติธรรม**. กรุงเทพฯ: บพิศการพิมพ์.
- ประเสริฐ รุจิรวงศ์. (2512). **คำบรรยายและสาเหตุอาชญากรรมปัจจุบัน : ในการสัมมนาปัญหา
อาชญากรรมของสภาวิจัยแห่งชาติ**. พระนคร: ตำรวจ.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2530). **การบริหารงานตำรวจ**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- _____. (2535). **การบริหารงานยุติธรรมในระบอบประชาธิปไตย**. อัดสำเนา.
- พยอม วงศ์สารศรี. (2534). **การบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพฯ: พรานนกการพิมพ์.
- _____. (2542). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพฯ: สุภา.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2527). **รัฐประศาสนศาสตร์ ทฤษฎีและแนวการศึกษา (ค.ศ.1887-1970)**.
กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- _____. (2538). **รัฐประศาสนศาสตร์ ทฤษฎีและแนวการศึกษา (ค.ศ.1970-1980)**
(พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2541). **ทฤษฎีองค์การสาธารณะ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัฒน์ บุญรัตพันธ์. (2527). **การสร้างพลังชุมชนโดยกระบวนการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2526). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525** (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ลำควน ศรีมณี. (2538). **จริยธรรมตำรวจ**. นครปฐม: ส่วนวิชาสังคมศาสตร์และทั่วไป
กองบังคับการวิชาการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ.
- วเรศ จันทรส. (2534). **ตำรวจกับการพัฒนาประเทศ ปรัชญาพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ:
สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- _____. (2535). “การบริหารการเมือง”. ใน วเรศ จันทรส และ อัจฉราพรรณ
เทชะบุรณะ. (บรรณาธิการ). **รัฐประศาสนศาสตร์ ทฤษฎีและการประยุกต์**.
กรุงเทพฯ: สหายบด็อกและการพิมพ์.
- วิรัช วิรัชนิภาวรกร. (2544). **ผู้ว่าราชการจังหวัดไทย วิเคราะห์เปรียบเทียบกับผู้รับราชการ
ระบบจัดทาสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนา สักกวัตร. (2543). **การบริหารงานสถานีตำรวจ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม:
โรงเรียนนายร้อยตำรวจ.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2542). **องค์การและการจัดการ ฉบับสมบูรณ์ (ปรับปรุงใหม่)**.
กรุงเทพฯ: มปท.
- สถาบันกฎหมายอาญา. (2540). **สารานุกรมกระบวนการยุติธรรมนานาชาติ**. กรุงเทพฯ:
เซเว่นพรีนติ้ง กรุ๊ป.
- สมชาติ สว่างเนตร. (2537). **หลักและวิธีการวิจัยทางวิชาการตำรวจและกระบวนการยุติธรรม 1**.
นครปฐม: โรงเรียนนายร้อยตำรวจ.
- สมบัติ ชำรงค์ชัยวงศ์. (2540). **รายงานการวิจัยเรื่องประเมินผลการปรับโครงสร้างกรมตำรวจ**.
กรุงเทพฯ: โครงการเอกสารและตำรา คณะรัฐศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- _____. (2542). **การเมืองอเมริกา** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- _____. (2543). **การเมืองอังกฤษ**. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สิริโรจน์ สิทธิชาญบัญชา. **หลักการบริหารงานตำรวจ**. เอกสารอัดสำเนา.
- โสภณ ชูพิกุลชัยและคณะ. (2525). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม**.
กรุงเทพฯ: โครงการอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม คณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- โสภณ ศรีวจน์. (2540). **การบริหารงานบุคคล: ข้าราชการตำรวจ**. นครปฐม:
โรงเรียนนายร้อยตำรวจ.

- สุบรรณีย์ พันธุ์วิภาส และ ชัยวัฒน์ ปิณฑพงษ์. (2522). *ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. (2541). *ความโปร่งใสและการตรวจสอบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามแนวทางรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540*. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องกระบวนการยุติธรรมกับการสร้างความโปร่งใสและระบบการตรวจสอบตามแนวทางรัฐธรรมนูญใหม่. กรุงเทพฯ: สถาบันกฎหมายอาญา.
- เสนาะ ดิยาวี. (2543). *หลักการบริหาร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2540). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544)*. กรุงเทพฯ: เม็คทราายพรีนติ้ง.
- _____. (2542). *การปรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2541-2544*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- _____. (2544). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2540). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*. กรุงเทพฯ: สวัสดิการ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
- _____. (2550). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*. กรุงเทพฯ: สวัสดิการ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2541). *คู่มือวิธีเปิดแฟ้มคดีสำนักงานตำรวจแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: ตำรวจ.
- อมร รักษาสัตย์. (2544). *การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน*. กรุงเทพฯ: วี.เจ. พรีนติ้ง.
- อรัญ สุวรรณบุผา. (2518). *หลักอาชญาวิทยา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อรรถพร ชูบำรุง และ คนอื่นๆ. (2536). *การปรับปรุงโครงสร้างงานตำรวจไทย (รายงานการวิจัย ปี พ.ศ. 2535)*. กรุงเทพฯ: สถาบันการวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อรรถพร ชูบำรุง. (2539). *การประสานงานในกระบวนการยุติธรรม*. ในการบริหารงานยุติธรรม (เล่มที่ 2, พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สาขาวิชานิติศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

บทความ

- กรมต ทงธรรมชาติ. (2543, กรกฎาคม). “ธรรมนูญและประชาสังคมจะช่วยแก้ปัญหาการบริหารและพัฒนาชาติไทยได้”. วารสารข้าราชการ, 45, 3. หน้า 21.
- จิราภรณ์ สว่างเนตร. (2543, มกราคม). “รัฐประศาสนศาสตร์มีความสำคัญต่อการบริหารงานดำรงอย่างไร”. วารสารนโยบายตำรวจแห่งชาติ, 1, 1. หน้า 76-86.
- ณรงค์ ใจหาญ. (2537, ธันวาคม). “มาตรการในการป้องกันการใช้อำนาจโดยมิชอบของตำรวจ”. วารสารนิติศาสตร์, 24. หน้า 876-884.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2525, กรกฎาคม). “ความขัดแย้งด้านปรัชญาอาชญวิทยาซึ่งมีผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา”. วารสารอาชญวิทยาและงานยุติธรรม, 1, 3. หน้า 24-34.
- วรเดช จันทรศร. (2538, ตุลาคม). “การปฏิรูปงานตำรวจไทย.” วารสารพัฒนบริหารศาสตร์, 23. หน้า 443-473.
- _____. (2538, มีนาคม). “พินิจกรมปทุมวัน พิเคราะห์บุคลาการ.” วารสารโล่เงิน, 10, 117. หน้า 16.

วิทยานิพนธ์

- กรรภิรมย์ บุญญฤทธิ์. (2527). การศึกษาความร่วมมือของชุมชนต่อการป้องกันอาชญากรรมในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาอาชญวิทยาและงานยุติธรรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พงษ์ธร ธีญญศิริ. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตำรวจ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาอาชญวิทยา การบริหารงานยุติธรรมและสังคม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พูลสวัสดิ์ ลาลาภ. (2513). บทบาทตำรวจเกี่ยวกับอาชญากรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มานิตย์ จันทรจำเริญ. (2535). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตสถานีตำรวจนครบาลห้วยขวาง. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- มานิตย์ จำลองรักษ์. (2540). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในท้องที่อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการวิเคราะห์และวางแผนทางสังคม. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิริยา ลครราช. (2540). **ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิรัตน์ ราชณรงค์. (2521). **ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยบางประการที่เป็นอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและเจ้าพนักงานตำรวจ: ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิเชียร สิงห์ปรีชา. (2538). **บทบาทของตำรวจในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม**. เอกสารวิจัยปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุขเกษม ธรรมประกอบ. (2536). **ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทและการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อภิชาติ เพชรประสิทธิ์. (2537). **คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.): ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับการบริหาร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการปกครอง. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

- Andrew Goldsmith and Colleen Lewis. (2000). **Civilian Oversight of Policing Governance**. Hart Publir.
- Barker, Thomas and Hunter, Ronald D. and Rush, Jeffery P. (1994). **Police systems and practices: an introduction**. New Jersey: Prentice Hall Career & Technology Prentice-Hall, Inc.

- Bernard, Alwin . (1958). **Rural Sociology**. New York : Mc Graw Hill Book Company.
- Cary, Lee J. (1976). **The Role of Citizen in C.D. Process in Community Development as a Process**. New York: University of Missouri Press.
- Fairchild,Erika. (1993). **Comparative Criminal Justice Systems**. California: Wadsworth Publishing Company.
- Gaines, Larry K. (1991). **Police Administration**. McGraw-Hill.
- Holden, Richard N. (1994). **Modern Police Management**. New Jersey: Prentice Hall Career & Technology.
- Jeffery, C.Ray. (1977). **Crime Prevention Through Environmental Design**. California: Sage Publications, Inc.
- Johannsen, Hano and Page, G. Terry. (1986). **International dictionary of management**. (3th ed.). New York: Nichols Publishing Company.
- Klofas, John and Stokovic, Stan and Kalinich ,David. (1990). **Criminal Justice Organization: Administration and Management**. California: Brooks/Cole Publishing Company Pacific Grove.
- Koontz, Harold . (1964). **Management : A book of reading**. San Francisco: Mc Graw Hill Book Company.
- Lessem, Ronnie. (1989). **Global Management Principles**. Cambridge: Prentice Hall International (UK) Ltd.
- Morgan, Rod and Newburn, Tim. (1997). **The Future of Policing**. New York: Oxford University Press.
- National Police Agency. (1997). **Police of Japan**. Unpublished manuscript.
- Oliver, Ian. (1997). **Police, Government and Accountability** (2nd ed.). London: Macmillan Press LTD.
- Pfiffner, J.M. and Presthus, R.V. (1960). **Public Administration**. New Jersey: Ronald Book Company.
- Reichel, Philip L. (1994). **Comparative Criminal Justice Systems: A Topical Approach**. New Jersey: Prentice Hall Career & Technology.
- Roberson, Cliff. (1994). **Introduction to Criminal Justice**. California: Copperhouse Publishing Company.

- Rogers, Everett M. and Floyd F. Shoemaker. (1971). **Communication and Innovation. A Cross Cultural Approach.** (2nd ed.). New York: The Free Press.
- Uglow, Steve. (1995). **Criminal Justice.** London: Sweet&Maxwell.
- United Nations. (1981). **Popular Participation as a Strategy for Promoting Community Level Action and National Development.** Department of International Economic and Social Affairs. New York: United Nations Publication.
- United nations. (1981). **Popular Participation in Decision Making For Development.** Department of International Economic and Social Affairs. New York: United Nations Publication.
- United nations office on drug and crime (UNODC). (2006). **Criminal Justice Assessment Toolkit.** New York: United Nations Publication.
- Witzel, Morgen. (1999). **The IEBM Dictionary of Business and Management.** London: International Thomson Business Press.

ARTICLES

- Allen, Rhonda Yvette-Wade. (1997). "Assessing the Impediments to Organizational Change in Police Departments." UMI Item: AAT 981625. Retrieved December 3, 2008, from **ProQuest database.**
- Harrison, Stephen J. (1995). "The Community-Police Advisory Boards at the Los Angeles Police Department : A Model for Citizen Participation." UMI Item: DAI-A 57/02 . Retrieved September 13, 2008, from **ProQuest database.**
- Lynch ,James Patrick. (1983). Police Organizational Strategies and Public Support for the Police. UMI Item: AAT T-28780. Retrieved November 5, 2008, from **ProQuest database.**
- Percy, Stephen Lawrence. (1981). Citizen Coproduction of Community Safety and Security. UMI Item: AAT 8203088. Retrieved December 3, 2008, from **ProQuest database.**

DISSERTATIONS

Reeder, William. (1971). **Some Aspects of the Informal Social Participation of Families in New York State**. Ph. D. New York: Cornell University.

ELECTRONIC SOURCES

Federal Bureau of Investigation. (2001). Headquarters & Programs: Internet. Retrieved December 12, 2008, from **<http://www.fbi.gov/contact/headquarters&programs.htm>**

The Los Angeles Police Department. (2001). The Function and Role of Board of Police Commissioners: Internet. Retrieved November 11, 2008, from **http://www.lapdonline.org/organization/bpc/function/board_function_3.htm**

The Vermont Department of Public Safety. (1999). State Police Advisory Commission: Internet. Retrieved October 12, 2008, from **<http://170.222.24.9/vsp/spac.htm>**

ภาคผนวก

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจ

พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจ

เหตุผล

โดยที่ในการใช้อำนาจและการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจหรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยสาธารณะและผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากตำรวจให้ปฏิบัติงานดังกล่าว โดยสภาพอาจกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่เกี่ยวข้องได้เสมอ ประกอบกับในปัจจุบันระบบการร้องเรียนภายในองค์กรของตำรวจยังขาดประสิทธิภาพ ส่วนองค์กรตรวจสอบภายนอกองค์กรของตำรวจก็มีภาระในการตรวจสอบเรื่องต่างๆ เป็นจำนวนมาก และมีข้อจำกัดเกี่ยวกับอำนาจในการบังคับให้เป็นไปตามความเห็นหรือคำวินิจฉัยขององค์กรเหล่านั้น ดังนั้น จึงสมควรให้มีระบบการร้องทุกข์ วิธีพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ องค์กรพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ และหน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านธุรการให้แก่องค์กรพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับการใช้อำนาจและการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจหรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยสาธารณะ และผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากตำรวจให้ปฏิบัติงานดังกล่าว ขึ้นเป็นการเฉพาะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจ
พ.ศ. ....

.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจ

.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจ พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่ได้บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ข้าราชการตำรวจ” หมายความว่า ข้าราชการตำรวจตามกฎหมายว่าด้วยตำรวจแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึง ผู้ซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยสาธารณะ หรือ ได้รับมอบหมายจากข้าราชการตำรวจให้ปฏิบัติงานดังกล่าว

“เรื่องร้องทุกข์” หมายความว่า เรื่องที่บุคคลได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการกระทำของข้าราชการตำรวจตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ไม่หมายความรวมถึงการร้องทุกข์และการอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยตำรวจแห่งชาติ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจ

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

เรื่องร้องทุกข์

ส่วนที่ ๑

การร้องทุกข์

มาตรา ๖ บุคคลผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการกระทำของข้าราชการตำรวจ ย่อมมีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการได้ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

บุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึง คณะบุคคล เพื่อน หรือญาติของบุคคลดังกล่าวด้วย

การร้องทุกข์ตามพระราชบัญญัตินี้ไม่เป็นการตัดสิทธิร้องทุกข์อันจะพึงมีได้ตามกฎหมายอื่น

มาตรา ๗ เรื่องร้องทุกข์ที่คณะกรรมการจะรับไว้พิจารณาได้ ต้องเป็นเรื่องที่เกิดจากการใช้อำนาจหรือจากการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดของข้าราชการตำรวจ ดังนี้

- (๑) การกระทำโดยชัดหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย
- (๒) การกระทำนอกเหนืออำนาจหน้าที่
- (๓) บกพร่องหรือละเลยต่อหน้าที่
- (๔) ปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร
- (๕) การกระทำเกินกว่าเหตุ
- (๖) นำข้อมูลข่าวสารที่ตนได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่ไปเปิดเผยโดยไม่เหมาะสม
- (๗) เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

(๘) ทุจริตหรือประพฤติกมิชอบ

(๙) การกระทำอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๘ เรื่องร้องทุกข์ดังต่อไปนี้ไม่ได้รับไว้พิจารณา

(๑) เรื่องร้องทุกข์ที่มีลักษณะเป็นไปทางนโยบายโดยตรง ซึ่งรัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภา

(๒) เรื่องที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี ในฐานะหัวหน้ารัฐบาล หรือผู้มีอำนาจตามกฎหมายนั้น ได้มีมติหรือมีคำสั่งเป็นเด็ดขาดแล้ว

(๓) เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาล หรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาดแล้ว

(๔) เรื่องที่ไม่เข้าลักษณะตามมาตรา ๗

(๕) เรื่องที่ขาดอายุความร้องทุกข์ ทั้งนี้ ภายใต้เงื่อนไขตามมาตรา ๑๑

(๖) เรื่องที่ผู้ร้องทุกข์ละทิ้งการร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๗ (๕) หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

(๗) เรื่องที่คณะกรรมการได้วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว เว้นแต่เป็นกรณีที่มีการพบพยานหลักฐานใหม่ตามที่กำหนดในมาตรา ๒๖

มาตรา ๙ คำร้องทุกข์ต้องทำเป็นหนังสือ และอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์

(๒) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์พร้อมทั้งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ตามสมควรเกี่ยวกับเรื่องที่ร้องทุกข์

(๓) ใช้ถ้อยคำสุภาพ

(๔) ลงลายมือชื่อของผู้ร้องทุกข์ ถ้าเป็นการยื่นร้องทุกข์แทนผู้อื่น จะต้องแนบใบมอบฉันทะให้ร้องทุกข์มาด้วย

ในกรณีที่มิมีเหตุผลอันสมควรหรือมีความจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จะร้องทุกข์ด้วยวาจาก่อนก็ได้ แต่ต้องทำเป็นหนังสือยื่นในภายหลัง ซึ่งต้องไม่เกินเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้ร้องทุกข์ด้วยวาจาดังกล่าว หลักเกณฑ์และวิธีการร้องทุกข์ด้วยวาจา ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ผู้ร้องทุกข์อาจแสดงความประสงค์ไว้ในคำร้องทุกข์ว่า ไม่ประสงค์จะให้เปิดเผยชื่อและที่อยู่ของตนก็ได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลและความจำเป็นไว้ด้วย

มาตรา ๑๐ คำร้องทุกข์จะยื่นต่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน หรือยื่นต่อส่วนราชการในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือสำนักงาน เพื่อส่งต่อให้คณะกรรมการ หรือส่งทางไปรษณีย์ก็ได้ และเพื่อประโยชน์ในการนับอายุความร้องทุกข์ ให้ถือว่าวันที่ยื่นต่อส่วนราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรมหรือสำนักงานพัฒนาระบบงานตำรวจ หรือวันที่ส่งคำร้องทุกข์แก่เจ้าพนักงานไปรษณีย์ เป็นวันยื่นคำร้องทุกข์

คณะกรรมการจะออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนำเสนอคำร้องทุกข์ ด้วยวิธีการอื่นก็ได้ ระเบียบดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๑ การยื่นคำร้องทุกข์ต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการร้องทุกข์

คำร้องทุกข์ที่ไต่ขึ้นเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ถ้าคณะกรรมการเห็นว่ามิใช่เหตุจำเป็น หรือเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม เพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเพื่อความเป็นธรรม คณะกรรมการจะรับคำร้องทุกข์นั้นไว้พิจารณาก็ได้

มาตรา ๑๒ คำร้องทุกข์ที่คณะกรรมการวินิจฉัยว่ามีคำร้องทุกข์ที่จะรับไว้พิจารณาได้ ให้สำนักงานแจ้งให้ผู้ร้องทุกข์ทราบ และเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติราชการ จะส่งคำร้องทุกข์นั้นไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ได้

ส่วนที่ ๒

วิธีพิจารณาเรื่องร้องทุกข์

มาตรา ๑๓ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดระเบียบว่าด้วยวิธีพิจารณาและวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ และระเบียบว่าด้วยเรื่องอันเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการได้

ระเบียบตามวรรคหนึ่ง เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๑๔ ในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ ให้กรรมการมีอิสระในความคิดเห็นของตน

คำวินิจฉัยร้องทุกข์ ให้เป็นไปตามความเห็นของกรรมการฝ่ายข้างมาก

ถ้ากรรมการคนใดมีความเห็นแย้ง ให้มีสิทธิทำความเห็นแย้งของตนรวมไว้ในคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๕ ในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งให้กรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมการเจ้าของสำนวน โดยให้มีหน้าที่ ดังนี้

(๑) รวบรวมข้อเท็จจริง เอกสาร และพยานหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๒) สรุปข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย พร้อมทั้งเสนอความคิดเห็นของตนต่อคณะกรรมการเพื่อประกอบการพิจารณา

ให้สำนักงานจัดเจ้าหน้าที่ให้ทำหน้าที่พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวน เพื่อช่วยเหลือกรรมการเจ้าของสำนวนในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๖ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ขอให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นในการปฏิบัติงาน หรือส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่น เพื่อประกอบการพิจารณา

(๒) ขอให้หัวหน้าหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานตาม (๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หรือบุคคลใด มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง หรือมาให้ถ้อยคำ หรือส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่น เพื่อประกอบการพิจารณา

(๓) ตรวจสอบพื้นที่ที่เกี่ยวข้องโดยแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ทราบล่วงหน้าในเวลาอันควร

(๔) ขอให้พยานผู้เชี่ยวชาญชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็น ให้กรรมการเจ้าของสำนวนมีอำนาจตามวรรคหนึ่งด้วย ทั้งนี้ เฉพาะในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน

มาตรา ๑๗ เรื่องร้องทุกข์ใดที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือผู้บังคับบัญชาของข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้กระทำการตามมาตรา ๖ เห็นว่าคำร้องทุกข์มีมูลหรือสามารถแก้ไขเยียวยาได้ จะดำเนินการแก้ไขเยียวยาไปตามอำนาจหน้าที่ก็ได้ และเมื่อได้แก้ไขเยียวยาแล้วให้รายงานให้คณะกรรมการทราบ

มาตรา ๑๘ คณะกรรมการอาจไม่รับพิจารณาหรืออาจยุติการพิจารณาเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) เรื่องที่เกี่ยวกับการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการและคณะกรรมการเห็นควรให้องค์กรอื่นที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงเป็นผู้พิจารณาดำเนินการ

(๒) เรื่องที่การพิจารณาจะไม่เป็นประโยชน์ต่อผู้เสียหายโดยตรงและไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม

(๓) เรื่องที่ผู้ร้องเรียนได้ยื่นเมื่อพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการร้องเรียน และการพิจารณาจะไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม

(๔) เรื่องที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม หรือได้รับการชดเชยความเสียหายอย่างเหมาะสมแล้ว และการพิจารณาต่อไปจะไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม

(๕) เรื่องที่ผู้ร้องเรียนไม่มาให้ถ้อยคำ ไม่แสดงวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่น หรือไม่ดำเนินการตามที่คณะกรรมการหรือกรรมการเจ้าของสำนวนกำหนด โดยไม่มีเหตุอันสมควร

(บ) เรื่องที่ผู้ร้องเรียนตายและการพิจารณาต่อไปจะไม่ใช่ประโยชน์ต่อผู้เสียหายโดยตรงหรือไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม

(๗) เรื่องที่คณะกรรมการเคยพิจารณาวินิจฉัยแล้ว

คำสั่งไม่รับพิจารณาหรือยุติการพิจารณาเรื่องของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วย โดยให้นำกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับกับการให้เหตุผลของคณะกรรมการโดยอนุโลม พร้อมทั้งให้ระบุวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งด้วย

มาตรา ๑๘ ในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ถ้าคณะกรรมการวินิจฉัยว่า

(๑) เรื่องที่พิจารณานั้นไม่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ให้สั่งไม่รับและจำหน่ายเรื่องร้องทุกข์นั้น

(๒) มีกรณีเป็นที่สงสัยว่ามีการทุจริตและประพฤติมิชอบ หรือมีมูลความผิดทางอาญา ความผิดทางวินัย หรือมีกรณีเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ให้คณะกรรมการแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พนักงานสอบสวน หรือผู้บังคับบัญชาของข้าราชการตำรวจผู้นั้น แล้วแต่กรณี ทราบ เพื่อดำเนินการต่อไป

มาตรา ๒๐ ให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับกับการคัดค้านและการถอนตัวของกรรมการในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์แสดงความประสงค์ไว้ในคำร้องทุกข์ว่าไม่ประสงค์จะให้เปิดเผยชื่อและที่อยู่ของตนตามมาตรา ๕ วรรคสาม ให้คณะกรรมการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยไม่เปิดเผยชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์นั้น แต่ถ้าคณะกรรมการเห็นว่าเป็นกรณีจำเป็นไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้ร้องทุกข์นั้นก่อนจึงจะเปิดเผยได้

มาตรา ๒๒ การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นไปโดยรวดเร็ว ทั้งนี้คณะกรรมการต้องให้คู่กรณีมีโอกาสได้ทราบข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะชี้แจงหรือโต้แย้ง และมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน

ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้บังคับในกรณีดังต่อไปนี้ เว้นแต่คณะกรรมการจะเห็นสมควรปฏิบัติเป็นอย่างอื่น

(๑) เมื่อมีความจำเป็นรีบด่วนหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือจะกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ

(๒) เมื่อจะมีผลทำให้ระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์นั้นต้องล่าช้าออกไปโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๓) เมื่อเป็นข้อเท็จจริงที่ผู้ที่เกี่ยวข้องนั่นเอง ได้ให้ไว้ต่อคณะกรรมการหรือกรรมการเจ้าของสำนวน หรือเป็นข้อเท็จจริงที่รู้กันอยู่แล้วโดยไม่ต้องให้ชี้แจงหรือโต้แย้งอีก

(๔) เมื่อเป็นกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าต้องรักษาไว้เป็นความลับ หรือไม่ควรเปิดเผย หรือมีกฎหมายห้ามมิให้เปิดเผย

(๕) เมื่อโดยสภาพเห็นได้ชัดในตัวเองการให้โอกาสดังกล่าวไม่อาจกระทำได้

(๖) กรณีอื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ห้ามมิให้คณะกรรมการให้โอกาสตามวรรคหนึ่ง ถ้าจะก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรง ต่อประโยชน์สาธารณะ

มาตรา ๒๓ ถ้าผู้ร้องทุกข์มิได้ชี้แจงข้อเท็จจริง มาให้ถ้อยคำ หรือแสดงเอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐาน ภายในเวลาที่คณะกรรมการหรือกรรมการเจ้าของสำนวนกำหนด โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้จำหน่ายเรื่องร้องทุกข์นั้นเสียจากสารบบ

‘ เรื่องร้องทุกข์ที่คณะกรรมการได้สั่งจำหน่ายจากสารบบตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ร้องทุกข์นั้นจะขอให้พิจารณาใหม่หรือยื่นคำร้องทุกข์ในเรื่องนั้นอีกไม่ได้ เว้นแต่จะแสดงให้เห็นที่พอใจแก่คณะกรรมการว่าการที่ตนไม่สามารถปฏิบัติตามที่คณะกรรมการกำหนดได้นั้น เป็นเพราะเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุอันสมควร

มาตรา ๒๔ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ต้องระบุ

(๑) ชื่อผู้ร้องทุกข์ เว้นแต่เป็นกรณีที่มีการแสดงความประสงค์ไม่ให้เปิดเผย

(๒) เหตุแห่งการร้องทุกข์

(๓) ข้อเท็จจริงของเรื่องร้องทุกข์

(๔) เหตุผลแห่งคำวินิจฉัย

(๕) ข้อเสนอแนะ ซึ่งต้องระบุให้ชัดเจนว่าผู้ใดควรจะดำเนินการหรือสั่งการในเรื่องใด อย่างไร เมื่อใด และภายในกำหนดเวลาเท่าใด พร้อมด้วยเหตุผล

(๖) ข้อเสนอแนะในการแต่งตั้ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน การดำเนินการทางวินัย การให้พ้นจากตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือการให้ได้รับเงินเดือน

(๗) ข้อเสนอแนะหรือข้อสังเกตอย่างอื่นเกี่ยวกับการวางระเบียบปฏิบัติราชการ หรือการให้มีกฎหมาย หรือแก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมาย (ถ้ามี)

(๘) ข้อความที่แสดงให้เห็นว่ามีความเห็นแย้ง (ถ้ามี) คำวินิจฉัยของคณะกรรมการต้องลงลายมือชื่อของกรรมการที่วินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์นั้น

มาตรา ๒๕ คำวินิจฉัยตามมาตรา ๒๔ ให้มีผลผูกพันให้คู่กรณี หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง ต้องปฏิบัติตามภายในเวลาและเงื่อนไขที่กำหนดในคำวินิจฉัยนั้น

ในกรณีที่ต้องมีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยใด ให้สำนักงานส่งสำเนา คำวินิจฉัยและรายงานคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติเพื่อทราบ

ให้สำนักงานมีหน้าที่ติดตามผลการดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยดังกล่าว และรายงานให้คณะกรรมการทราบ

มาตรา ๒๖ ถ้ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ให้ถือว่าผู้ซึ่งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยดังกล่าว กระทำผิดวินัย และให้สำนักงานแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นทราบเพื่อดำเนินการทางวินัยต่อไป แต่ถ้การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามนั้นเป็นการก่อกวนหรือเป็นการกระทำโดยมีเจตนาทุจริต ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่ดำเนินการทางวินัยกับบุคคลดังกล่าว ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาผู้นั้นกระทำความผิดอาญาฐานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ และให้สำนักงานดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนต่อไป

มาตรา ๒๗ เรื่องร้องทุกข์ที่คณะกรรมการได้วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว ผู้ร้องทุกข์อาจเสนอเรื่องนั้นเพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาใหม่อีกครั้งหนึ่งได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุซึ่งอาจขอให้พิจารณาใหม่ได้นั้น หรือภายในเวลาห้าปีนับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัย แต่ต้องพิสูจน์ให้เป็นที่พอใจแก่คณะกรรมการว่าได้มีการพบพยานหลักฐานใหม่อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้วนั้นเปลี่ยนไป

หมวด ๒

คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจ

มาตรา ๒๘ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “ก.ร.ต.” มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ที่เกิดจากการใช้อำนาจหรือจากการกระทำของข้าราชการตำรวจตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๙ ให้ ก.ร.ต. ประกอบด้วย กรรมการซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอื่นอีกจำนวนแปดคน

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหา ก.ร.ต. ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้เลขาธิการเป็นเลขานุการ ก.ร.ต. และให้ประธานกรรมการโดยคำแนะนำของเลขาธิการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ ก.ร.ต.

ค่าตอบแทน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของ ก.ร.ต. ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ให้นายกรัฐมนตรีประกาศรายชื่อ ก.ร.ต. ในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๐ นอกจากอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๒๘ ให้คณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) ตรวจสอบคำร้องทุกข์ที่เกิดจากการใช้อำนาจหรือจากการกระทำของตำรวจ
- (๒) ควบคุมการตรวจสอบ สืบสวน สอบสวน แสวงหาและรวบรวมข้อเท็จจริงตามคำร้องทุกข์
- (๓) พิจารณาวินิจฉัยคำร้องทุกข์ หรือพิจารณาเสนอแนะให้มีการดำเนินการในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิด
- (๔) เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้อำนาจหรือจากการกระทำของข้าราชการตำรวจ
- (๕) เสนอแนะคณะกรรมการรัฐมนตรีในการออกระเบียบตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง
- (๖) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การรับคำร้องเรียนไว้พิจารณาและระเบียบว่าด้วยการสอบสวนหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น
- (๗) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าเดินทางของพยานบุคคล และการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ หรือเรื่องอื่นใดเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
- (๘) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่ คณะกรรมการ มอบหมาย
- (๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๑ กรรมการตามมาตรา ๒๕ ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์
- (๓) เป็นที่ประจักษ์ว่าได้รับการยอมรับนับถือจากประชาชน และมีความซื่อสัตย์สุจริต
- (๔) เป็นที่ประจักษ์ว่ามีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูง ทางด้านการบริหารงานตำรวจ การบริหารงานยุติธรรม ด้านนิติศาสตร์ ด้านอาชญวิทยา ด้านรัฐศาสตร์ หรือรัฐประศาสนศาสตร์

มาตรา ๓๒ กรรมการต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) ไม่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตำรวจ เว้นแต่เคยเป็นข้าราชการตำรวจมาแล้วเกินกว่าห้าปี
- (๒) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือเป็นที่ปรึกษาของข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา ไม่ว่าจะมีความคอบแทนหรือไม่ก็ตาม
- (๓) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดๆ ในทางการเมืองหรือในพรรคการเมือง

(๔) ไม่เป็นกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

(๕) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ คนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๖) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๗) ไม่เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๘) ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ

(๙) ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

มาตรา ๓๓ กรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละหกปีและอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการ ซึ่งได้รับการสรรหาใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๓๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๓๓ กรรมการ พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) มีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๓๑ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๒

(๕) คณะกรรมการมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด ให้พ้นจากตำแหน่ง เพราะเหตุที่มีความประพฤติเสื่อมเสีย มีการกระทำ หรือมีคุณลักษณะไม่เหมาะสมต่อการปฏิบัติหน้าที่

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ดำเนินการสรรหาและแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการจะเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่ดำเนินการสรรหากก็ได้ ให้กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทน อยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๓๕ การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ประธานกรรมการและกรรมการตามมาตรา ๑๗ จะมอบหมายให้บุคคลใดมาประชุมแทนไม่ได้

ให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับกับการประชุมและการลงมติของคณะกรรมการ ในการนี้ คณะกรรมการจะออกระเบียบว่าด้วยการประชุมและการลงมติของคณะกรรมการ ด้วยก็ได้”

หมวด ๓

สำนักงานคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจ

มาตรา ๓๖ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจ มีหน้าที่รับผิดชอบในงานราชการของคณะกรรมการ และโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบในงานธุรการของคณะกรรมการ
- (๒) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ
- (๓) ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการร้องทุกข์แก่ข้าราชการตำรวจ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น
- (๔) ให้ความเห็นหรือปฏิบัติงานอื่นอันเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์ที่เกิดจากการใช้อำนาจหรือจากการกระทำของข้าราชการตำรวจตามพระราชบัญญัตินี้
- (๕) ติดตามผลการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยหรือคำสั่งของคณะกรรมการ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- (๖) วิเคราะห์เหตุแห่งการร้องทุกข์ ตลอดจนหลักกฎหมายและระเบียบแบบแผนที่จะนำมาใช้กับกรณีร้องทุกข์
- (๗) เผยแพร่คำวินิจฉัยที่สำคัญของคณะกรรมการ เว้นแต่เรื่องที่เป็นความลับอันเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศหรือประโยชน์ส่วนรวมอันไม่ควรเปิดเผย
- (๘) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลงานของคณะกรรมการ เสนอต่อคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๓๗ ให้สำนักงานมีเลขาธิการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญขึ้นตรงต่อประธานกรรมการ มีหน้าที่ควบคุมดูแลงานโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงาน และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงาน ให้มีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ

การแต่งตั้งเลขาธิการ ให้ประธานกรรมการคัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความเชี่ยวชาญ ในทางนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และการบริหารราชการแผ่นดิน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ เสนอต่อนายกรัฐมนตรี และให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

มาตรา ๓๘ ในกิจการเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้กระทำการแทนสำนักงาน ในกรณี เลขาธิการการ โดยความเห็นชอบของประธานกรรมการจะมอบให้รองเลขาธิการ หรือ บุคคลใดปฏิบัติราชการแทนก็ได้

มาตรา ๓๙ ให้เลขาธิการแต่งตั้งพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนจากข้าราชการซึ่งสังกัด สำนักงาน

‘ เพื่อประโยชน์ในการทำสำนวนสอบสวนเรื่องร้องทุกข์ ให้เลขาธิการมีอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖ ในการนี้อาจมอบอำนาจเป็นหนังสือให้พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนปฏิบัติ แทนได้

มาตรา ๔๐ เลขาธิการมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหนึ่งบุคคลใดให้เป็นเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการ เพื่อปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใด ภายในเขตท้องที่ที่บุคคลนั้นมีภูมิลำเนาตามที่ได้รับ มอบหมาย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

มาตรา ๔๑ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เพื่อประโยชน์ในการประสานงาน แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ และพัฒนาข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับกฎหมายหรือเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ การตามพระราชบัญญัตินี้ รัฐมนตรีเจ้าสังกัดและเลขาธิการจะขอให้นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้า รัฐบาล ใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินแต่งตั้งข้าราชการซึ่งสังกัด กระทรวง ทบวง กรมหนึ่ง ไปดำรงตำแหน่งในสำนักงาน โดยได้รับเงินเดือนจากกระทรวง ทบวง กรมเดิม แต่มีฐานะเสมือนเป็นข้าราชการซึ่งสังกัดสำนักงานได้

การแต่งตั้งให้มาดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ต้องมีระยะเวลาครั้งหนึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่ง ปีและไม่เกินสามปี

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับกับการแต่งตั้งข้าราชการซึ่งสังกัด สำนักงานไปดำรงตำแหน่งในกระทรวง ทบวง กรมอื่น ด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๔๒ ให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงาน บุคคล การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่นบรรดาที่ใช้บังคับกับข้าราชการ พลเรือน มาใช้บังคับกับสำนักงานพัฒนาระบบงานตำรวจด้วย โดยอนุโลม เว้นแต่คณะกรรมการ จะเห็นควรกำหนดเป็นอย่างอื่น

ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับกับข้าราชการสำนักงาน พัฒนาระบบงานตำรวจโดยอนุโลม โดยให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่เป็นคณะกรรมการ

ข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายดังกล่าว ในการนี้ คณะกรรมการจะมอบอำนาจให้องค์กรอื่นใช้อำนาจดังกล่าวแทน ก็ได้

มาตรา ๔๓ ให้สำนักงานเสนองบประมาณรายจ่ายต่อคณะกรรมการเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนของสำนักงานไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี ในการนี้คณะรัฐมนตรีอาจทำความเห็นเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณของสำนักงานไว้ในรายงานการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมด้วยก็ได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๔ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยตำรวจแห่งชาติ แต่งตั้งคณะกรรมการตามมาตรา ๒๘ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง มีวาระการดำรงตำแหน่งสองปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งและไม่นับรวมเป็นวาระการดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๓๓

ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติพิจารณาจัดสรรงบประมาณและโอนหรือสรรหาบุคลากรจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือบุคลากรจากหน่วยงานอื่น เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานไปพลางก่อน จนกว่าจะดำเนินการจัดตั้งสำนักงานแล้วเสร็จ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๕ ให้คณะกรรมการตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ดำเนินการให้มีการออกระเบียบตามมาตรา ๒๗ วรรคสอง ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๖ บรรดาเรื่องร้องทุกข์ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้รับและเป็นเรื่องร้องทุกข์ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้โอนให้คณะกรรมการภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มิคณะกรรมการตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล

พันตำรวจโทพงษ์ธร รัชญูศิริ

ประวัติการศึกษา

รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (ตำรวจ)

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายและการวางแผนสังคม)

มหาวิทยาลัยเกริก

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาอาชญวิทยา การบริหารงานยุติธรรม

และสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

ประวัติการทำงาน

ผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการการยุติธรรมแห่งชาติ

สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงยุติธรรม

ทุนการศึกษา

ทุนการศึกษาบางส่วนจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

